

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZIÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓH. V. T. A. L:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Nihil.

— június 18.

Mig ott lenn, Kelet-Ázsiában, dörgő ágyuszóval vivja Oroszország a kapzsiság undorító harezát, itt, fenn, a száztavak csendes, borongó hazájában, Finnországban, tegnap egy revolverlövés reszketette meg a levegőt. Egy villanás, egy dördülés. Fényében az elnyomott, legigázott ország verőfényes multja, a dördülésben felhördülése és átkozott jelenje. — Egy merénylet történt a finnországi kormányzó ellen s ebben a revolverlövésben benne van egy ország egész tragédiája. Évekkel ezelőtt elmúlt egy nemzet, letörült a föld színéről és nem is kel többet életre soha, hacsak Klio, a történelem mestere bele nem kontárokodik a jelenbe. Egész világ zokogása közepette temették el a búrok szabadságát Afrikában s itt szemünk előtt, az egész világ szendergő közönye mellett törölte le Oroszország a kicsiny Finnországot a láthatárról.

Finnország meghalt. Finnország oda van. Nincs többé, csak a pétervári kormányzósági rubrikában, a csári civilizista emelkedésében s egy-két vezércikkben, mikor az újságírói tevékenység az unalom

jegyében Belsingforsig csavarog témaért és talál témát egy revolverlövésben.

Hogy mikor lett Oroszorszáé? Mikor gyürte be fertelmes bendőjébe? Ah, a feledés nemcsak egyesek sorsa, hanem országoké is és templomot emeljen az, — amint Hamlet mondja — aki azt akarja, hogy egy héttel halála után emlékezzenek reá. De Oroszország emlékezet. A durva kezű hajóács, ama nevezetes Nagy Péter annak idején követ dobott a kutba s azóta az európaisima diplomaták egész serege igyekszik azt onnan kihuzni és mindedig hiába. S amig egész Európa szeme mereven van a Boszporusz partjára szegezve, azalatt az oroszok vakmerően és következetesen harácsolnak, lopnak és rabolnak. Ott diplomacie harácsolnak el egy országot, mint annak idején Mandzsuriát, itt mellüket verve, vérző szívvvel rabolják el Lengyelországot s mikor a tehetetlen Európa félelemtől elgyötörve tettei magát, hogy alszik és semmit sem lát: lelopják a térképről Finnországot.

Ki emlékszik reá, hogy volt? Ki tudja, ki hallotta, hogy egy nemzet zokogása közben temették el a száztavak hazájának szabad-

ságát, amely szabadság éppen olyan szent, olyan nagy és dicső, mint a Themse partján, a napfényes Bretagneban és a magyar Alföldön.

Nem, nem tud róla senki. Csak az elnyomók és elnyomottak. E revolverlövésre elsápad a kormányzó, megdöbben a csár, mi pedig érezzük innen a távolból, hogy valami rothad Dániában. A japán fegyverek szuggesztív ereje félelmetes s nyomában belső pusztulás, feloszlás következik. A nihil bontogatja szárnyát s a hüvös fuvallomtól borzonganak azok, akik nemzetek forró vérét ezesztették szádadokon keresztül. Idők jele ez a revolverlövés s a minden oroszok csárja fölött ott lebeg a sötét végét: Nihil.

A kétévi szolgálat.

— június 18.

Csunya játék üzetik ezzel, a nép legszélesebb rétegeit érdeklő nagyfentosságú kérdéssel. Miután a kétévi katonai szolgálat több külföldi nagy államban a létszám és a hadügyi költségek felemelése nélkül pompásan bevált: évekkel ezelőtt felvette programjába a kétévi szolgálat követelését a függetlenségi párt.

Az alkalmatlan udvarló.

Irtá: **Makoldy Margit.**

Csontosy Kálmán alaposan kikentefente magát és izgatottan válogatott nyakkendői közül, hogy melyik is illik legjobban sovány, kiaszott arcához. Hódító akart lenni, mert Dénesy Emikéhez készült. Hej pedig ha tudná, hogy Dénesy Emike már rég mást szeret és kaczag az ő udvarlása felett, — tudom nem törné magát annyira utána! Most még egy kis kezitükröt veit magához, hogy alkalmas, észrevétlen pillanatban megigazíthassa zsebfésűjével mesterként gondorított hajfürteit és a macskához hasonló bajuszát, — azután elindult Dénesyékhez.

Dénesy Emikét derült jó kedvben találta. Hogy is ne lenne a kis leány kaczagó jókedvében, amikor épen most távozott tőle szerelmese, Lenkey Tibor, aki sok pompás epizódot mondott el neki a tegnapi nyári mulatságról.

Emike meglátva Csontosynak rikitóan vörös nyakkendőjét, visszafojtva nevetését

és így szólt hozzá:

— Ah, minő gyönyörű izléses nyakkendője van!

Csontosy nem vette észre a gunyt és szerényen felelt:

— Szót sem érdemel!... De, hogy van, kedves Emike nagysám? Miért nem voltak a tegnapi mulatságon?

— Édes anyám gyengékedett és le kellett mondanom a szerencséről, hogy eltánczolhassam önnel a híres regatta-csárdást. Pedig hallom, hogy kitűnően tudja táncolni!

— Ki beszélté ezt? — pattant fel hirtelen Csontosy. Majd megmutatom én neki! Párbajra hívom és lelövöm, mint a...

— De csendesedjék, kérem. Hisz nem mondtam semmit! Hát nem táncolja ön kitűnően a regatta-csárdást?

— Sohasem táncoltam még a regatta-csárdást. Tegnap csupán egy négyest táncoltam, azután hazamentem, mert láttam, hogy önök nem jöttek el.

— Igazán?

— Szavamra mondom!... De kérek egy pohár vizet; ebben a hőségben egészen kiszáradt a torkom.

Emike kiment és Csontosy gyorsan előszedte kezitükrét, fésűjét és bajuszkeféjét, de alig hogy igazítani kezdte bajuszát, Emike visszatért. Csontosy nem tudta elrejteni a holmikát és a pamlagon háta mögé rakta. Emike ezt észrevette, de nem mutatta. Melléje ült a pamlagra és hirtelen elrejtette a holmikát, mialatt Csontosy Kálmán felhajtotta a pohár vizet.

Csontosy a zongorához ült és rákezdte a „Felednélek, felednélek“ kezdetű dalt. De csakhamar abbahagyta és szórakozottan kérdezte:

— Hogy is van csak tovább?

— Játssa el inkább a regatta-csárdást! — kérlelte őt Emike tréfásan.

Csontosy egy darabig kérette magát. Aztán mégis csak ráfanyalodott és eljátszta oly hibásan, hogy Emike alig tudott hová lenni a kaczagástól.

Csontosy ijedten ugrott fel és azt vélve, hogy a viztől formáját vesztett bajuszán

Csipkefüggönyök tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL
ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
utca 42-ik szám.

Ez a párt fáradhatatlanul hangoztatta ezt a közóhajtást annyira megfelelő követelést, hogy a tavalyi nagy obstrukció idején a többi pártok is mind, a kormánypártot sem véve ki, ezen követelés alapjára helyezkedtek és mikor Tisza István gróf átvette a miniszterelnökséget, híres katonai „viamányainak” sorában ott pompázott a kétévi szolgálati idő is.

Hát valamint Tisza grófnak több „viszonyai”, úgy a kétévi szolgálati idő is csak üres ígérlet maradt. Mézes madzag a nemzet szájában, aranypor a nemzet szemében. Ime, Tisza István gróf miniszterelnökségének hetedik hónapjában, most jelenti hivatalosan egy kormánypárti előkelő lap, hogy a közös hadügyminiszter a magyar és az osztrák honvédelminiszterekkel egyetértve már régebben elkészítette az új véderőtörvényjavaslatot, még pedig a kétévi szolgálat alapján, de ez a javaslat ma is elintézetlenül hever a magyar kormány fiókjában.

Azaz, ugyanaz a magyar kormány, amely hét hónap előtt maga mellett való hangulatsinálása okából hangoztatta a kétévi szolgálatot: ugyanez a magyar kormány ma már habozik, vonakodik beváltani hét hónap előtt tett ígérletét.

Hallgasd meg, te *megint* becsapott magyar, ezen vonakodás indoklását! Az említett kormánypárti lap félhivatalos, tehát a kormány által sugalmazott közleménye szerint a magyar politikusok körében már teljesen lelohadt az érdeklődés a kétévi szolgálat iránt, olyannyira, hogy a legutóbbi delegációban alig hozták szóba. Nem állanak meg ezen állítólagos „lelohadás” indokai: a magyar politikusok, mondja a kormánylap, arra a meggyőződésre jutottak, hogy a kétévi szolgálat először a létszám tetemes felemelésével, másodsorban a hadügyi költségek óriási szaporításával jár. — Ez, magyarul mondva, nem igaz. Nem igaz és még egyszer nem igaz. A külföldi példákra már hivatkoztunk. De álljon itt egy csattanósabb bizonyíték is. A kétévi szolgálat, anélkül, hogy törvénybe volna iktatva, már hosszú évek óta *gyakorlatban* meg-

kaczag a pajkos leány, a tükrét és a keféjét kereste, de nem találta. Emike még edesebben kaczagott. Csontosy meggyőződve róla, hogy holmijai eltűntek a pamlagról, leverten ült vissza a zongora mellé.

— Hát elfelejtette tegnap este óta, amikor pedig olyan pompásan járta, hogy megkaczagatta vele az egész társaságot? Majd behívom az édes apámat, hogy segítsen önnek, mint tegnap a pinczér, aki karjaiba fogta, mikor fel akart bukni!

Szegény Csontosy meg volt semmisülve. Gyorsan bucsuzott. Alig, hogy leért az utcára, Emike az emeletről ledobott utána egy csomagocskát. Csontosy kíváncsian felveszi, felbontja és benne találja tükrét, fésűjét és bajuszkeféjét — a következő levélbe göngyölve:

Csontosy Kálmán urnak! (A repülő postával.) Kíváncsinos, hogy másutt nagyobb sikereket arasson-e szépítő szerekkel. Isten önnel nyárra, télre mindörökké!

Emike így adott tul alkalmatlan udvarlóján.

van a mi hadseregünkben. A legtöbb ezredben már évek óta az a szokás, hogy — eltekintve az altisztektől, akikre a legénység kiképzése okából szükség van — a legénységnek legalább is felét a második szolgálati év letelte után hazabocsátják. Így megy ez már évek óta, anélkül, hogy ezért felemelték volna a létszámot, anélkül, hogy ezért gyarapították volna a hadügyi költségeket. A legutóbbi delegációban sem ezzel indokolták a 400 millió hadügyi költség-többletet, sem a létszám fel-emelését.

Kit akar tebát a kormány ebben a kérdésben ámitani? Csak a népet! Azt a népet, amelytől egyre több katonát és egyre több hadügyi költséget követel, noha ez a nép már nem bir eleget tenni egyik irányban sem. És ha ez így van, — pedig így van! — melyik jóra való ember, melyik jóra való népbarát meri Tisza István gróf csalfa, hamiskodó, népámitó, néprontó kormányzatát támogatni?

Városi közgyűlés.

— június 18.

Száznál többen jöttek el a városi törvényhatósági bizottság tagjai a csütörtök délután 3 órakor megnyitott közgyűlésre, a városház nagyertermébe, ami ebben a rekkenő hőségben elég szép szám. A városatyák a közgyűlésen még csak vesznek maguknak fáradságot, hogy a város közönségének legfontosabb érdekeit képviseljék. De a bizottságokban ez a buzgalom kevésbé tapasztalható. *Domahidy* Elemér főispán a közgyűlés megnyitása után mindjárt azzal is kezdte, hogy megróttá a lanyha, kényelmes bizottsági tagokat. Nagyon helyesen jegyezte meg, hogy akinek nincs ideje vagy kedve a közügyeknek szentelni munkáját, az ne vállaljon el bizottsági tagságot és adjon helyet olyanoknak, akik készek dolgozni polgártársaikért.

A közgyűlés esti 8 órakor még csak a tárgysorozat feléhez ért el. *Bakonyi Samu dr.*, tekintettel a gazdaközönség elfoglaltságára, indítványozta, hogy a közgyűlést folytassák tovább este is. Az indítványt elfogadták, de miután a tárgysorozattal még 10 órakor se tudtak elkészülni, a folytatást délelőttre halasztották el, amikor a közgyűlést be is fejezheték.

Az elintézésre került ügyek közt legfontosabb volt az 1903. évi zárószámadás. Ugy általánosságban, mint a részleteknél *Marton Imre* szólt a tárgyhoz, alapos tanulmányozásra valló ismeretekkel és éles kritikával. Három óra hosszat bírálta és bonczolgatta a számadások egyes tételeit, mindenütt a város érdekét és az ellenőrizhetőség világosságát tartva szem előtt. A város-

atyák egyrésze feszengett nyugtalanul és türelmetlenül. De a többség átérezte az ügy komolyságát és élénk figyelemmel kísérte *Marton Imre* férfias harczát a közügy érdekében és a helyzet javítására irányuló indítványait helyesléssel kísérték mindazok, akiknek szíven fekszik a város gazdálkodásának helyes uton való haladása.

A debreczen-sámson-nagykállói vasut segélyezésével a közgyűlés szolgálatot tett Debreczen előrehaladásának. A bábaképzőintézet és női klinika felépítésének elhatározása szintén a közjó előnyére válik.

Az este folytatott közgyűlésen került a sor a tárgysorozat 26. pontjára, a színigazgatói kérdésre. *Makó Lajos* jelenlegi színigazgató tudomást véve arról, hogy érdekében a törvényhatósági bizottsági tagok három csoportja is számos aláírással felebbezést adott be a tanácsnak ama határozata ellen, hogy a színházat jövő októbertől kezdve hat évre *Zitahi Gyulának* adta oda, a maga részéről is megfelebbezte ezt a határozatot. De hiába támaszkodott hiveire, mert a közgyűlés vita nélkül jóváhagyta tanács határozatát és így a *Zitahi Gyulával* már megkötött szerződés érvényes.

Megritkult széksorok előtt következett a *színház átalakítására* vonatkozó tanácsi javaslat tárgyalásra, mely szerint a tanács a jog- és pénzügyi bizottság véleményéhez képest az átalakítást a nézőtér kibővítésével és az életközösség fokozásával 400,000 korona maximális költséggel ajánlja annál is inkább, mert az új színigazgató kötelezte magát ezeket a költségeket, ameddig ő igazgató, évi 20,000 koronával törleszteni. A nézőtér jövedelmezősége jóval emelkedvén, számít a tanács arra, hogy később esetleges más igazgatók is készséggel átvállalják majd ezt a kötelezettséget és így az átalakítás a közönség megterhelhetése nélkül vihető keresztül. *Bakonyi Samu dr.* azonban hatalmas beszédben erősen kikelt a javaslat ellen, mert egyáltalában nem látja a garanciát arra, hogy a színigazgatók a harmincz évig tartó évi 20,000 koronás törlesztést teljesíthetik. Már pedig arra a város jelenlegi anyagi helyzete nem alkalmas, hogy ilyen nagy teher a közönség nyakába zuduljon. A tanács be is látta ennek az érvelésnek a helyességét, mert, habár *Zádor Lajos* és *Berger Jenő* melegen védelmére keltek az átalakításnak, a tanács a javaslatot visszavonta.

A közgyűlés lefolyásának részletei itt következnek:

Nagyobb

kölcsönöket

legkisebb kamattal birtok értékének a 3/4 részéig és a felszámítása mellett gyorsan kioszközöl

Hartstein Kálmán

Piac-utca 83. szám

bank-és váltó-üzlete
Debrecen.

Felolvasták Tisza István belügyminiszternek az állandó iparos iskola építésére vonatkozó jóváhagyó rendeletét. Tudomásul vétetik s az iskola épület fejlesztésére vonatkozó további intézkedésekkel a tanácsot a közgyűlés megbizzza.

Ugyanígy irányu miniszteri rendeletet küldött Tisza István belügyminiszter az Ispotálylapon emelendő két szegényház és dékáni lak építése tárgyában. A tanács jelenti, hogy az építkezésre árlejtést hirdettek.

Végül úgy a kereskedelmi, mint a földmívelésügyi miniszter rendeletét mutatják be a debreczen—sámson—nagykálói vasut kiépítésére vonatkozólag. A miniszter a város aggályait eloszlatandó kijelenti, hogy e vasut építésénél Debreczen város óhajtásait figyelembe fogják venni. E terv szerint ez a vasut a helyi-vasuttal összeköttetésben lenne s egész a Pallagig közlekedne Debreczenen keresztül.

Csanád vármegye a képviselőházhoz feliratot küldött, hogy a kabinetiroda a magyar hatóságoknak és magánszemélyeknek kizárólag magyar nyelvű leveleket küldjön.

Bakonyi Samu indítványozza, hogy pártolójog vegye tudomásul a közgyűlés az átiratot s hasonszellemű felirattal támogassa azt Debreczen város.

A közgyűlés ilyen értelemben határoz. Ezután Vecsey Imre tesz jelentést arról, hogy Jókai Mór halála alkalmából a közgyűlési tagok nevében küldöttséggel képviseltette magát a tanács a temetésén s díszes koszorút helyezett a ravatalra a város nevében.

A közgyűlés tudomásul veszi s a költőkirály emlékét jegyzőkönyvileg megörökíttetni rendeli.

A Hajdu vármegyében létesítendő telefon-hálózat felállításához a vármegye Debreczen városától 10,000 korona hozzájárulást kér. A város, miután a két öhattal és a Hortobágygyal Debreczen nem kapna ugy sem telefon összeköttetést, nem járul hozzá semmivel az építkezéshez.

A városi tanács ezután a gazdasági ismétlő iskola terveit mutatja be. E szerint a mikepercsi ut mellett levő szabad területen 43,505 korona költséggel van tervezve az iskola. A tanács a majdan a nagy költségen terhére felveendő összeggel javasolja az iskola felépítését.

A közgyűlés a terveket a tanácsi javaslatokkal együtt elfogadta.

Bemutatják ezután a város házipénztárának 1903. évi zárszámadását, melyet egy külön e célra kiküldött bizottság, továbbá a jog- és pénzügyi bizottság és a gazdasági bizottság tüzetesen átvizsgált.

Ezen bizottságok jelentése szerint a zárszámadás sokkal előnyösebb, mint az előző éveké, miután a pénztári felesleg 12,000 koronánál is több.

Kéri a zárszámadás tételeinek elfogadását és a felmentvény megadását.

Márton Imre indítványozza, hogy előbb a gázvilágítási vállalat zárszámadását tárgyalják.

A közgyűlés az indítványt elfogadja. Tárgyalják a világítási vállalat zárszámadását, amelyet a nyereség felosztására vonatkozó javaslataival együtt elfogadnak.

Dr. Fejér Ferencz elismeréssel viseltetik a vállalat iránt. Indítványozza azonban, hogy a szép nyereségből a kisebb utcák világítására is fordítsanak valamit.

Debreczeni Jenő: Öszre minden utcaza kellő világítással lesz ellátva.

Dr. Szántó Samu felszólalása után áttérnek a házi pénztár zárszámadásának tárgyalására.

Márton Imre kéri az egyes szakbizottságok erre a zárszámadásra vonatkozó javaslatait.

Vecsey Imre kijelenti, hogy a szakbizottságok általában a tárgyalás alapjául elfogadni javasolják a zárszámadást.

Márton Imre konstatálja, hogy az 1903. évi zárszámadás által visszatükrözött állapotok nagyon kedvezők. De mután néha a tükör nem tiszta több okok miatt, ilyen a zárszámadás is.

Márton Imre végül indítványozza, hogy már ezen a közgyűlésen állíttassék vissza a felügyelő bizottság és annak adasék ki az 1903. évi zárszámadás felülvizsgálat végett.

Ezután dr. Bakonyi Samu, Márk Endre, dr. Szánthó Sámuel és Freund Jenő hosszasan foglalkoznak a zárszámadással.

Dr. Juhász Ignác azt javasolja, hogy a régi felügyelő bizottság újból való felállítására, vagy eitorólve hagyása érdekében a szervező bizottság javaslattételre utasíttassék.

Elnökölő főispán Márton Imre a felügyelő bizottság visszaállítására vonatkozó indítványára szavazást rendel el.

A közgyűlés 46 szavazattal 46 ellen a főispán döntő szavazatával az indítványt nem fogadja el.

Ezután a zárszámadást az általános tárgyalás alapjául a közgyűlés elfogadja.

Majd a részletek tárgyalására tértek át, ahol mindjárt az első szakaszról leszávták a tanács javaslatát.

A többi tételre is sűrűn szólnak fel, különösen Márton Imre, Bacsó Dezső, dr. Fejér Ferencz.

Végre is az 1903. évi zárszámadást némi módosításokkal a közgyűlés elfogadta.

Ezután Domahidy Elemér főispán 10 percze a közgyűlést felfüggesztette. — Bakonyi Samu indítványára azonban kimondta, hogy a tárgyalásokat folytatni fogják.

Este 8 órakor folytatta a bizottsági közgyűlés tárgyalásait.

A gyámpénztár 1903. évi zárszámadását a közgyűlés tudomásul vette.

A soproni m. kir. honvédfőreáliskolában megüresedett Andaházy Szilágyi-féle két alapítványi helyre Aczél Ferenczet ajánlják. A másik pályázó Tócsák Ferencz kérényre a feltételeknek nem felel meg.

Az esküdtképes egyének kiválasztására egy bizottságot választottak, melynek tagjai lettek Lengyel Imre, Kardos László, Debreczeni Jenő, L. Nagy Bálint.

A gyámpénztár vizsgálatára két tagot választottak. Tagok lettek pedig Páffy Gábor és Szilágyi Imre.

Ezután a közvágóhidnál levő jéggyár kibővítésére 70,000 koronát szavazott meg a közgyűlés.

Ezután pár perc alatt végeztek a szinigazgató választásra vonatkozó felebvezésekkel.

Minden felszólalás nélkül egyhangulag tudomásul vették a szinügyi bizottságnak és a városi tanácsnak azt a határozatát, melylyel Zilahy Gyula szinigazgatót 1905. évi október hónaptól kezdve debreczeni szinigazgatónak választotta meg.

Ezután tárgyalás alá került a színház átalakítására vonatkozó tanácsi javaslat. A tanács azt javasolja, hogy 400,000 koronával, — mely összegig Zilahy Gyula szinigazgató szerződésileg ajánlatot tett — építsék át a modern igényeknek megfelelőleg.

Dr. Bakonyi Samu, Zádor Lajos, dr. Kola János, Simonffy Imre és Jóna Dániel felszólalása után a tanács a 400,000 koronás terv javaslatát visszavonta.

Ezután egy nemes, emberbaráti intézmény létesítésére hozott áldozatot a közgyűlés. — Megszavazott 330,000 koronát a bábaképződe női klinikává való fejlesztésére.

A közgyűlést tegnap délelőtt folytatták.

A debreczeni lovaregylet azon kérélmét, hogy szerződését a várossal ujítsák meg elhatározták, hogy 15 évre meghosszabbítják a szerződést.

A debreczeni Kereskedő Társulat által létesítendő polgári iskola számára a közgyűlés a tanács által javasolt 76,000 téglát ajándékképpen megszavazta, kulturális célokról lévén szó.

A tanács azon javaslatát, hogy egy favágó gépet szerezzenek be a városi hivatalokban szükséges tüzelőanyag feldolgozására, a közgyűlés nem fogadta el.

A múpártoló egylet arra kérte a várost, hogy a jövőben képtárlatait a városháza nagytermében tarthassa meg, miután a városban képtárlatokhoz alkalmas világításai rendelkező terem nincs.

A közgyűlés ennek a kérelemnek helyt adott, ellenben elvetette erre az évre az egyletnek azt a kérélmét, hogy a város 2000 koronát szavazzon meg évente műtárgyak vásárlására.

Kimondta azonban, hogy a körülményekhez képest az 1906-ik évtől kezdve e célra bizonyos összegeket fel fog venni a költségvetésbe.

Az Egyetértés munkás önképző-és dalkörnek nem teljesítette a városi közgyűlés azt a kérélmét, hogy egyleti épületük számára ingyen telket adjon a Szt.-Anna-utca végén, miután oda a bábaképződet fogják építeni.

Nyugdíjazási ügyek elintézése s szülésznő oklevelek kibírdetése után a közgyűlés véget ért.

Egy püspökladányi feltaláló sikere a külföldön.

— A vasuti kocsitoló találmánya. —

— június 18.

A német vasutegyesület, melynek kötelékébe a magyar és osztrák vasutak is tartoznak, a vasuti szerkezetek fejlesztése dolgában négyévenként pályadíjakat oszt ki a ciklus alatt feltalált legjobb szerkezetek feltalálói közt. A többi feltaláló közt egy Gittel nevű osztrák kocsitoló villaalakú kocsikapcsoló készüléke is szerepelt, a melynek segítségével a vasuti kocsikat az ütközön kívül álló kocsitoló is szétkapcsolhatja.

A szerkezet elbíralása során azonban a díjkiosztó bizottságnak tudomására jutott, hogy egy Bessenyei Gáspár nevű püspökladányi kocsitolónak legújabbban sikerült oly kocsikapcsoló készüléket feltalálnia, amelylyel az ütközön kívül álló kocsitoló nem csak hogy szétkapcsolhatja a mozgó kocsikat, hanem a főkapcsot be is kapcsolhatja. A tartalékkapocs bekapcsolása már álló kocsik közt történvén, veszélylyel nem jár. — Minthogy a találmány a kocsikapcsolás terén nagy haladást képvisel, a bizottság jónak látta a nemrég Drezdában tartott tárgyalásai során a magyar találmánnyal is kísérleteket végeztetni.

A feltaláló egy Kovács Lajos nevű kocsitoló társával egyetemben a jelzett időre Drezdába utazott és a kísérleteket Geduly Gyula miniszteri tanácsos, az Államvasutak építési főosztályának igazgatója és Speidl Bódog Máv. felügyelő, műegyetemi r. ny. tanár utasításai szerint Drezden-Friedrichstadt állomáson oly sikerrel végezték, hogy egy díjkiosztó bizottság elnöke, mint annak tagjai egyhangulag elismerték, hogy a magyar találmány a Gittel-féle készüléket feltétlenül meghaladja. Az odaváló kocsitoló személyzet ámulva bámulva nézte a magyarok ügyességét és a készülék biztos működését. Csak az a

kár, hogy Bessenyei nem előbb találta fel készü ekét, mert feltétlenül ő rakta volna zsebre a pályadíjat, de a jövő ciklus remélhetőleg neki hozza meg az anyagi sikert is. Így is elert annyit, hogy a magyar ész szülöttje megint tulszárnyalta a külföldieket.

A feltaláló műszaki körök tanácsára egyszerű és olcsó készülékét úgy itthon, mint külföldön szabadalmaztatta és most abban a reményben rendezgeti tovább a kocsiakat, állomáshelyén, hogy találmánya nemsokára az általános alkalmaztatásra teszen szert úgy itthon, mint a külföldön. A vasutak már régóta foglalkoznak az önműködő kocsi-kezelő szerkezet kérdésének megoldásával. Ez a szerkezet, ha sikerül is feltalálni, feltétlenül drága lesz, mint minden automatának, ennek is az lesz a hibája, hogy nem lehet minden különleges esetben használni, végül pedig az átmeneti időn belül a kocsi-kezelő jelenlegi és az önműködő kezelővel is fel kellene szerelve lenniök. Bessenyei találmánya, ha általános elterjedésre tehet szert, bizonyára el fogja odázni az önműködő kocsi-kezelő szerkezet kérdését és pedig abból az egyszerű okból, mert nem lesz rá szükség.

Érdekes pár szóval az egyszerű, egyenruhás magyar kocsi-kezelőknak a külföldön tanúsított viselkedéséről megemlékezni. Tiszta egyenruhában, iszákjukat néhány rozskenyérrrel, féloidal szalonnával és egy korsó vízzel megtöltve indultak el a nagy utnak, nehogy — egy szót sem tudva németül — valahogy idegenek közt étel dolgában megszoruljanak. Meleg leveesen kívül egész külföldi tartózkodásuk alatt a hazait fogyasztották. Az egész idő alatt bort, sört, vagy pálinkát fogadalomból nem ittak, nehogy a magyar ember hírét csuffá tegyék az idegenben. Józanáguk méltán fel is tünt mindenkinek. Igen jó benyomást tettek magyarjaink ambíziójukkal is, midőn ugyanis a bizottság elnöke a jól sikerült kísérlet után vezetőt adott melléjük, hogy a várost megnézhessek, az volt az első kérésük, hogy a világhírű Dresden-Friedrichstadt rendező pályaudvart alaposan megszemlélhessek. Bizony kívánatos volna, hogy oly sok szegény kocsi-kezelő életbiztonsága érdekében a magyar találmány minél előbb elfoglalja az őt megillető nagy teret a vasuti szolgálatban.

Terefere.

Színházi vita a közgyűlésen.

— június 18.

Debreczen városi színházi üzlet.

Kaphatók uraságoktól levetett ócska darabok, valamint gyárilag készült új darabok divatos lenge kivitelben.

Vigszínházi és magyarszínházi trágárságok nagy választékban!!

Nagyban vásárlóknak bérlet címén jelentékeny árleengedés!

Elvünk: Nagy forgalom, nagy haszon.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri a színigazgató, bejegyzett színházüzlet czég.

*

Körülbelül így képzeljük el magunknak a színlapot, ha a valósághoz hiven akarnák azt kinyomatni és kiadni.

Les affaires sont les affaires Az üzlet üzlet, akár szalámi gyártással, akár ruhák, vagy gazdasági gépek eladásával, akár színielőadások tartásával csinálja a vállalkozó. Az üzlet czélja egyformán a haszonszerzés mindegyik esetben.

Ezt véltük kiérteni a *Bakonyi* Samu dr. kegyetlenül őszinte bírálatából a csütörtök esti városi közgyűlésen.

— *A színház ma már tisztára üzlet!* — mondta ki egyenesen Bakonyi.

Ennél lesújtóbb bírálatot a mai színházi irány felett még kritikus toll le nem irt.

Bakonyi Samu dr. azok közé tartozik, akik szóval, tettel egyaránt szolgálják a közművelődést. Ideális lelkülete rajong minden igaz nemesért, szépért és jóért.

Amíg a színház arra szolgál, hogy terjessze a magyar nyelvet, fejlessze az eredeti irodalmat, ostromozza a léhaságokat és nemesítse az izlést, szóval, amíg közművelődési hivatást teljesített, addig *Bakonyi* sem tartotta feleslegesnek azt, hogy a város áldozatokat hozzon érte.

De amióta az üres, léha, trágár, idegrentó, érzékesiklandoztató darabok lerakódó állomása lett a színpad, azóta nem lát a színházban művelődésterjesztő intézményt, csupán csak üzletet.

Üzletet különös anyagi támogatásokban részesíteni pedig nem hivatása a városnak.

*

Ebből azonban mi nem arra következtetésre jutunk, hogy ne támogassa a város továbbra is szubvenziójával és színházának jókarban tartásával a vállalkozó színigazgatót. Tegye meg ezt ezentul is a város anyagi viszonyaihoz képest, de ezzel szemben legyen is gondja arra, hogy a színház ne legyen tisztára csupán csak üzlet.

Mákvirág.

NAPI HIREK.

— **Vasarnapi istentiszteletek.** Holnap a ref. templomokban a következő lelkészek tartanak istentiszteleteket: Nagytemplomban K. Tóth Kálmán, Kistemplomban János Zoltán, Újtemplomban Szele György, Ispótláyi templomban Biró Ferencz, Szegényházban Hajdu Zsigmond. Csapókerti imaházban Kovács János. — A róm. kath. templomban vasárnap június 19-én reggel 6 órakor miséznek Szabó István, 7 órakor Nyári Ignác, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgimnázium növendékek részére, 9 órakor az ünnepélyes nagymiséét dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, plébános mondja segédlettel; nagymise után Nyári Ignác prédikál; $\frac{3}{4}$ 11 órakor a Svetitszárda növendékei s az elemi iskolások jönnek szent misére, melyet Molnár K. Dezső h. isk. igazgató mond; fél 12 órakor miséznek Török Lajos színyérváraljai segédlelkész. Délután 3 órakor Ilytánia, utána rózsafüzér lesz, 5 órakor Szent József társulatának hónapos ájtatosságát végzi dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, plébános, szent beszéd és Ilytániával. Az ágost. hitv. ev. templomban délelőtt 10 órakor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteleteket.

— Lesz e jövőre házbéradó.

Debreczen város polgárságára a múlt évben megdöbbsentően hatott az a határozata a pénzügyigazgatónak, melyben kimondotta, hogy 1902—1903 és 1904-ik évre kivetette Debreczenre az általános házbéradót. A város ez ellen felebbezett és arra

kérte a minisztert, rendelje el újból az összeírást, mert a pénzügyigazgató csakistéves összeírás és adatok alapján mondhatta ki az általános házbéradót. A minisztereztteljesítette is és ennek az összeírásnak az lett az eredménye, hogy a pénzügyminiszter kimondotta, hogy az 1902—903 és 904-ik évekre nem vethető ki az általános házbéradó Debreczen polgárságára. Most már az a kérdés, hogy a jövő 1905-1906. és 1907. években behozzák-e a házbéradót? Evégből az összeírás idejében kell elkezdeni. — Máskor novemberben kezdik meg az összeírás, az idén azonban a pénzügyminiszter ma érkezett rendelete szerint Debreczen város külterületén augusztus hó 1-én kezdik meg az adótárgyak és adókötelesek összeírását. Az összeírás 40—50 nap alatt befejezik és a pénzügyigazgató még ez évben meghozza határozatát. Az összeírás eredménye mutatja majd meg, kivethető-e Debreczen polgárságára az általános házbéradó?

— **Miniszteri biztosok a kereskedelmi iskolákban** Szávay Gyula, a debreczeni kereskedelmi és iparkamara titkára tegnap Nagyváradra utazott, hogy az ottani kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatain miniszteri biztos résztvegyen. A debreczeni kereskedelmi akadémia érettségi vizsgálataira viszont *Sarkadi* Lajos dr. a nagyváradai kamara titkára, érkezik mint miniszteri biztos Debreczenbe.

— **A polgármester és a német átírat.** Lapunk csütörtöki számában megírtuk, hogy Tisza miniszterelnök leiratban utasította Kovács József polgármestert, hogy a galatzi konzul német nyelvű átíratát intézze el. Az összes fővárosi lapok hosszan foglalkoznak Kovács József ezen hazafias ténykedésével és egybehangzóan elítélték a miniszterelnök eljárását. És amikor országosan elismerik a polgármester korrekt, férfias eljárását a hatalommal szemben, akkor a Debreczeni Független Ujság szokott modorában kicsinyeskedik és izetlenkedik. — Elfogultságában annyira megy, hogy még a német szót is majdnem védelmébe veszi inkább, semhogy a polgármester ténykedésének hazafias voltát elismerje, vagy méltassa. Erre vonatkozó hírében a D. F. U. azt mondja, hogy: ha igaz a „Debreczen“ hire stb. Már többször figyelmeztettük a lapotársunkat, hogy a mi híreink mindenkor igazak, komolyak és megbízhatók. Mi nem lovagolunk szenzációkban. Hogy a mostani híreink is mennyire igazak, azt az összes fővárosi lapok közleményein kívül bizonyítja az is, hogy a miniszterelnök a félhivatalosokban is mosakodik ellene.

— **Új csapás a Hortobágyon.** Szárazság, száj- és körömfájás is hlyrehozhatatlan károkat tesz a Hortobágyon. Mégis ezzel nem telt meg a keserű pohár. Farkas Albert mátai biztos ma reggel azzal a rémhírral jött be a város házára, hogy odakint a pusztának itt-ott még zöldelő helyein, a kaszálóknak, luczerna és bükköny vetések-

ban tömegtelen mennyiségű ismeretlen bogár fajtákat észre, amely mohó falánksággal enézet meg minden fűszálat, zöldlevelet. A máltai biztos néhány példányt mutatónak haza hozott a veszedelmes bogarakból.

— **Gyémánt lakodalom.** Adler Farkas hajduszeboszlói földbirtokos, vármegyei törvényhatósági bizottsági tag és neje szül. Fisch Eszter e hónap 26-án lépnek mindvégig boldog házasság életük hatvanharmadik évébe. A nagy tiszteletben álló jótékony házaspár ritka örömmünepében a kiterjedt család tagjain kívül a társadalom és a törvényhatóság is élénk részt vesz.

— **A helyi vasut és az utazó közönség.** A debreczeni helyi vasuton utazni nem épen a pazar élvezetek közé tartozik, különösen nyáron. Legkelemetlenebb az utazás azokra, kiket a sors szeszélye arra kényszerít, hogy közvetlenül a mozdony melletti kocsiiban kell helyet foglalniok. Akit ez a baleset ér, az végig szenved a „kellemes” utazás alatt tantalus kínjait. Eltekintve a hőségétől, olyan füst és szénpor lepi el, hogy szeretne leugrani a vonatból. A helyi vasut igazgatósága áldozhatna még annyit, — ez az áldozat nem fog kevesebb osztalékot hozni a részvényeseknek — hogy a mozdony hatulsó részére egy vastag függőnyt tétetne, amely felfogná a füstöt és a szénport. Csodálkozunk, hogy erre az egyszerű dologra nekünk kell figyelemztetni a helyi vasut igazgatóságát.

— **A debreczeni izraelita hitközség vizsgálja.** Debreczen városában, mint ismeretes, az izraelitáknak két hitközsége van: egyik az u. n. haladóparti, amely teljesen magyar szellemben vezeti az ügyeit, a másik az orthodox hitközség. Mindkét hitközségnek külön iskolája, külön temploma van. A város minden felekezeti iskoláját a lélekszám arányában segélyben részesíti, így az izr. hitközség iskoláját is. Az orthodox hitközség előjárósága mikor iskoláját felállította, segélyért folyamodott a városhoz. A város a segélyt megtagadta azzal, hogy csak egy izraelita hitközséget ismer. A városnak ezen határozatát a miniszter, valamint a közigazgatási bizottság is jóváhagyta, kimondva, hogy csak egy izraelita hitközséget ismer el, melynek iskolája teljesen kielégíti az igényeket és így az orthodox hitközség iskolája felesleges is. A város ennek alapján a múlt évben mikor a felekezetek iskolai segélyügyét egyszer és mindenkorra rendezte, a segélyben csak a haladóparti hitközség iskoláját részesítette. Az orthodox hitközség ebbe nem akar belenyugodni. Most azzal a kéréssel fordult az előjáróság a városhoz, hogy az izraelita hitközség részére megállapított segélyösszegekből adják ki nekik a rájuk eső részt. A város azonban az orthodoxok eme kérelmét nem fogja teljesíteni, mert támaszkodik a felsőbb hatóságok döntésére, mely már kimondta, hogy az orthodox hitközség iskoláját nem tartozik segélyezni.

— **Egy urin hirtelen elhunyt.** Özvegy Félégyházy Jánosné ma reggel 71 éves korában szívszélhűdéssel elhunyt. Az elhunyt temetése e hó 20-án d. u. 3 órakor lesz Varga-utca 18 sz. háztól. Mayering Gyula volt nagykereskedő a halottban anyósát gyászolja.

— **Vizsga a zenében.** A debreczeni zenedezenetörténeti tanfolyamának, a gordonka tanszagnak, valamint a hegedű tanszak azon növendékei, kiket Füredi Samu tanár tanít, vizsgáztak csütörtökön szép

sikerrel. Elég sajnálatos a közönség indolenciája, üres teremben hangzanak el a legszebb zeneszámok is. Zenetörténetből kitétek: Békési Anna, Szabó Balla, Szolomajer József, gordonka Patterman Ida, Torday Margit, Füredi Ernő, Boczkó Károly, hegedű Doogán Feri, Vértési J. Reméljük, hogy a többi vizsgákat és a 19. és 21. iki hangversenyeket szépszámú közönség fogja meghallgatni.

— **Esküvő.** Husovszky Sándor kereskedő a Borsos Kata özég alkalmazottja folyó hó 21. napján tartja menyegzőjét Ragyina Erzsébet urleánnyal Ragyina János m. á. v. tisztviselő kedves leányával. A fiatal pár boldogságához számos őszinte szerencsekívánat fűződik.

— **Meglötte a lábát.** Nagyon pusztította a varju a Juhász Imre fancsikai napszamos csirkéit. Ma korán reggel fegyverrel a vállán elindult, hogy a varjuknak elvegye a kedvét a csirkehústól. A fegyver a csővével lefelé volt fordítva, Juhász menet közben megbotlott, elesett, a fegyver elsült és a golyó szétzúzta Juhász Imre jobb lábát s nagy újját. A szerencsétlen napszamosot beszállították a kózkórházba.

— **Megbüntetett kofák.** A rendőrség egész csapat gyümölcskofát büntetett meg ma, mert a sátraikat éjjelre az utcán hagyták. Ugyanis a rendőrség csak úgy engedte meg a kofáknak a sátrak felállítását, ha azt éjjelre elviszik, nehogy holmi éjjeli alakoknak menedékkül szolgáljon.

— **Részeg napszamos.** Jó napja volt tegnap Balogh Sándor napszamosnak. Sokat keresett s így természetesen sokat is ivott. Berugott fejjel aztán a Piacz-utca délutáni órákban hatalmas botrányt csinált danolásával, kötekedésével, káromkodásával. A rendőr bevitte s most pihen a tegnap szerzett babérsain.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44., dr. Ujfalussy haz. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratanál levő kirakatokban.**

— **Kezességet vállal.** Balassa K. gyógyszerész, Budapest-Erzsébetfalva, hogy az általa forgalomba hozott csodahatású valódi angol Balassa-féle ugorkatej az arcnak nem árt. Csak egyszer próbaképpen rendeljék meg t. hölgyeink a Balassa-féle ugorkatejét és akkor meg fognak róla győződni, hogy ezen szépitőszert azonnal eltávolít szeplőt, májfoltot, vimmerlit, mitesert és mindenféle tisztatlanságot az arcról és a bőrt simítja, fiatalítja és üdíti. Ára 2 korona, hozzá valódi angol ugorkaszappan 1 korona, puder 1 korona 20 fillér. Kapható minden gyógyszerertárban. Óvakodjunk utána-
zatoktól.

— **Molnár Jenő** fiatal, törekvő kereskedő lapunkban megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Vásár a fabódében.** Olvasóink közül azok, akik olcsón szép és jó árúkat óhajtanak venni, látogassák meg Stein László Degenfeld-téren felállított fabódéját. ahol a legnagyobb választékban szeresheti be mindenki szükségletét a dusan felhalmozott raktárból. Bővebb magyarázattal szolgál különben lapunkban megjelenő hirdetése.

— **Képkörök, tükrök, fésűk, kefék, illatszerek, szappanok, mindenféle utitáskák és kofferek igen olcsó szabott árak mellett kaphatók Mentze Henrik** ujdonságok áruházában, Piacz- és Szent-Anna-utca sarkán.

— **A fürdőre utazó közönség** figyelmébe ajánljuk az amerikai vegyi tisztítóintézet lapunk mai számában megjelent hirdetését.

TAVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

A képviselőház I.

A vasutasok fizetésrendezése.

Budapest, június 18.

A képviselőház mai ülésén *Namenyi* Ambrus beterjesztette a pénzügyi bizottság jelentését az 1904. évi költségvetéséről.

A Ház ezután folytatta a vasuti alkalmazottak fizetésrendezésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását.

Ernst Sándor a néppárt nevében elfogadja általánosságban a javaslatot, de a mozdonyvezetőknek magasabb fizetést kíván.

Konkoly Thege Miklós védi a vasuti igazgatóságot és az alkalmazottaknak emelését nyílvánítja. Ez az elismerés a javaslatban kifejezésre jut, amely az alkalmazottak helyzetét javítja.

Hieronymi Károly részletesen válaszol az emelt kifogásokra és beadott javaslatokra. Hozzájárul ahhoz, hogy az egyes fizetési osztályok fokozataiba egyenlő legyen a felosztás. A lakbérre vonatkozólag nem járul hozzá a módosításhoz, kéri az eredeti javaslat elfogadását. A kormány azon van, hogy az egyéni tetterős érvényesülésének a legtágabb tért nyissa meg. (Általános helyeslés)

A vasuti sztrájkbizottságot felmentették.

Budapest, június 18. A budapesti kir. büntető törvényszék ma délelőtt fél 11 órakor hirdette ki ítéletét a vasutasok pörében.

A védlottak és a védők teljes számban jelen voltak. A hallgatóság számára fenntartott hely zsufolásig megtelt.

Oláh András elnök a legfeszültebb figyelem közt hirdette ki a törvényszék ítéletét, mely szerint az összes vádlottak a hivatali visszaélés vádjára aól felmentetnek és a perköltségek viselésére az államkincstart kötelezik.

A megokolásban rámutat a bíróság arra a nehéz helyzetre, amelyben a bíróság tagjai voltak ebben az ítékezésben. Ők is a haza polgárai, ők is átértékelték azt a súlyos sérelmet, amelyet a vasuti sztrájk az ország gazdasági érdekén és hírnevén ejtett. De egyéni érzelmeiket alá kellett rendelniök a törvénynek, amely a vádlottakat nem tartja bűnösnek a rájuk rótt büncselekményben, miután a törvény szerint a vasuti alkalmazottak nem tekinthetők hűshivatalnokoknak.

Az ítélet híre gyorsan elterjedt a fővárosban és általános meglepedést keltett.

MULATSÁG.

Dalestély Nánáson. A hajdunánási dalárda folyó június hó 25 én, a kaszinó kerthelyiségében, rossz idő esetén a kaszinó termeiben, saját pénztára javára, zártkörű táncmulatsággal egybekötött dalestélyt rendez a következő műsorral: 1. Daloljatok, Hoppe Rezsőtől, énekl: a hajdunánási dalárda. 2. Részlet Petőfi „Salgó”-jából, szavalja Bornemissza Barnabás. 3. Népdalok, énekl: a hajdunánási dalárda. 4. Borsai Hilóczy Bélától, énekl: a hajdunánási dalárda. 5. Az inggomb, vig monológ, előadja: ifj. Homolay Gyula. 6. Rákóczi-induló, Fáy és Hackl átírásában, zenekar kíséret mellett, előadja: a hajdunánási dalárda. A hangver-

seny kezdete este 8 órakor. Beléptidij személynként egy korona. Ételekről és italokról a rendező-ög gondoskodik. A bort egy-letünk saját pinczejéből szolgáltatja, miért is a férfi vendégek személynként 2 korona borpénzt fizetnek. A hölgyek kéretnek egyszerű utcai öltözetben megjelenni.

A sebek fertőzése.

— jun. 18.

A „Mentők Lapja“ az alábbi közérdekű közleményt tartalmazza: Manapság minden ember tudja, hogy a sebekkel való elbánásnál a tisztaság a főkéllék és pedig azért, mert azok az apró szervezetek — amelyek a sebbe jutnak, annak gyógyulását hátráltatják, gennyedést, lázat, a nyirkutak és mirigyek lobját, egyszóval sebfertőzést okoznak — nem a sebben magában keletkeznek, hanem oda kívülről jutottak. Ezért szükséges, hogy az, aki a sebhez nyúl, kezét becsületesen tisztára mossa, a körmeit tisztítsa. A sebba jutott anyagoknak kötőszereket stb. is ezért kell tisztáknak lenniük.

Azt azonban, hogy mi okozza tulajdonképpen a sebfertőzést, mar kevesen tudják a laikusok közül. Ezek a veszedelmes anyagok, illetőleg szervezetek oly kicsinyek, hogy azokat csak mikroszkopon és csak hosszú gyakorlattal lehet felismerni. Ezeket a baktériumokat vagy mikroorganizmusokat, amint a kórtanban őket megnevezik, nem is kell a laikusoknak ismerniük, de ezélszerű mégis tudni, hogy körülbelül mik is azok a tárgyak, amelyeken a fertőző csirok a legszívesebben tartózkodnak és gyorsan szaporodnak.

Általában azt mondhatjuk, hogy a szervetlen anyagoknak, mint a rozsdának, — vagy egyéb szervetlen vegyi termékeknek a sebbe való jutása nem veszedelmes. — A tisztaság tisztaságától például nem kell úgy megijednünk, mint azon sebzésektől, amelyeket szerves, tehát könnyen bomló anyagokkal szennyezett eszközzel ejtettünk; például a konyhakéssel ejtett sebzés viszonylagosan veszedelmesebb, mint egy tiszta zsebkés sértése. Rothadó esonttal ejtett szúrás nagyobb valószínűséggel fog fertőzött sebet ejteni, mint egy varrótű szúrása.

Különösen fertőzők az olyan eszközök, amelyek már fertőzött sebbel voltak érintkezésben. Azért pusztult el a kórházakban annyi ember régente, amikor még a sebekre a betegek által elhasznált ruhadarabok felszányaiból készítettek „tépést“ és azt tették a sebre. Manapság a tépés helyét a gyárból kikerült forró vízben kifőzött vagy bacillusölő (antiszeptikus) folyadékokba mártott finom patyolatszövetet (mull, gazé) használnak. Különösen veszedelmes fertőzést okozhatnak egyes súlyos betegségeknek a sebbe jutott csirái, így pl. a veszettség csirája a veszett kutya nyálához van kötve és abból jutva bele a sebbe, okozza a veszettséget.

Egy másik ilyenfajta igen súlyos betegség az, amely színsebzések útján jut a szervezetbe s amelyet „tetanus“ bacillusok okoznak. Ezek gyakran az utca sarából, de különösen a lóganéból jutnak a sebbe. Egy francia lapban olvastuk a minap, hogy rövid néhány hónap alatt Montplaisirben egy lóvonatu állomás közelében öt kerékpáros esett le a gépjéről és szenvedett kisebb-nagyobb sérülést és mind az öt „tetanusban“ halt meg. Ez egy általános gőrcsökkentő járó kinos betegség, amely csakhamar véget vet az ember életének.

REGÉNYCSARNOK.

Utazás a nők körül.

Irta: Dr. Kovács Zoltán. 1

François de Malherb francia költő azt mondja, hogy két szép dolog van a világon: az asszony és a rózsza és két jó dolog:

az asszony és a dinnye. Minthogy a rózsza csak szép, a dinnye csak jó, a nő pedig szép is, jó is, azért hadd legyen itt most szó a nőkről.

A férfiak véleménye a nők felől általában igen különböző. Az egyik szélső csoport egyik kimagasló alakja a nagyírű görög matematikus.

Pythagoros állítólag azt mondta, hogy a nő biztonságba helyezett sárkány, szoknyába bujt kigyó, mindennapi tékozlás, igen drága háboru, szükségese rosz nulla, mely csak akkor jelent számot, ha előtte a férfi mint egyes áll. Saphir, a német költő szerint pedig a nő az élet színméze, ezukorborsó a földi lét hüvelyében, karácsonyfa az emberiség sokadalmában, csodateljes, hatalmas csavarrugó a nagy világ gépezetében. E két szélsőség között én úgy látom, hogy a nő olyan, mint az égi harmat cseppje, ragyogó, tiszta, gyémánt, boldogító áldás, ha az élet piszkos rögtől menten a család rózsakelyhében marad, de fertőző iszappá lesz maga is, mihelyt a mocsárba cseppen.

A nő társadalmi helyzete a különböző korok s népek szerint igen különböző volt s bizony még Európában is csak a lovagkor volt az, mely a nőket megillető tiszteletet, a nők kultuszát meghozta. Azelőtt s a természetes állapotban élő népeknél még ma is a nő adás-vétel, rablás tárgya volt, ki fölött a férj korlátlan hatalommal rendelkezett, kit a férj tetszés szerint válogathatott, igavonó baromként használhatott, sőt — meg is ölhett. Az ázsiai törököknél, hol csak a kövér nőket tartják szépnek, font számra mérik ki az eladó asszonyokat, kiknek ára fontonként a szerint emelkedik, amint arcuk is szebb vagy rutabb. Az afrikai aranyparton lakó népeknél pedig az apák leányaikat, férjek feleségeiket oly arccsal s lelki nyugalommal rakják zálogba, akár csak a megszorult diákok éráját s lánczát. Kellemetlen a dologban azonban az, hogy az így német szóra eltett női zálogtárgyak teljesen a zálogos önkényére vannak bízva s ha ki nem váltják, úgy egyszerűen egy magas fára akasztják őket szellőzés végett.

Keves pont van a földgömbön ahol a nő oly nyomorult, szánalomra méltó állapotban szenved, mint Kinában. Az alsóbb osztályban épp úgy meg kell küzdeni a létért való munkában, mint a nálánál tiszterte izmosabb férfinak, anélkül azonban, hogy ennek jogaiból — társadalmi, etikai s morális szempontból egyaránt — csak egyetlen szemernyi is héramlanék reá. A vagyonosabb osztálynál pedig, különösen az etikettre, agyományokra s külsőségekre sokat tartó mandarinok körében, olyan a nő, mint egy homályos pinczébe zárt pépészvirág.

(Folyt. köv.)

RONCEGNO

közismert és híres

VASARSEN-FÜRDŐ

335 mtr. a tenger színe felett.

Füredőidény: Május—október.

1/3 órányira Trentótól. Vasut: Trento—Roncigno. — Tézene. — (Anamia, Chlorose, Malaria, női betegségek, bőrbetegségek, idegbántalmak, vérszegénység és gyengeség ellen.

Elsőrangú berendezés.

Meglepő szép fekvés, körülötte 80,000 négyszögletes nagyságu árnyas ligettől. — Új berendezésű fény- és villanyfürdők, tökéletes hidegvíz gyógyintézet. 200 vendégszoba és szalonok, villanyvilágítás, gyógyforrás viz. Alpesi száraz levegő. Kirándulások központja. Sport. VIII. nemzetközi Lawn-tennis-verseny 2000 k. jutalomdíjjal. Kétzer naponként zenekar. Teljes ellátás 11 koronától fölfelé. Felvilágosítást és prospectust bérmentve küld az igazgatóság.

— Az ivó kura egész éven át tart. —

Biztos 15—20 ezer kor.

kereshető évente csekély tőkével, eddig Magyarországon nem létezett, az összes kultur államokban és Magyarországra szabadalmazott új reklám-vállalattal.

Ajánlatok következő címre küldendők:

Parisi újdonság értékesítő vállalat magyarországi vezérképviselője SZEGED.

Kiadó lakás és üzlethelyiség.

Szent-Anna-utca 51. számú sarokházban levő üzlethelyiséget, mézszárszéket, lakást és mellék helyiségeket akár együtt akár elkülönítve azonnal bérbeadom.

Dr. Hegedűs József zörgondnok.

(Lakók: Arany János-u. 4. sz alatt)

A fürdőre utazó közönség figyelmébe!

Ajánlható az amerikai vegyészeti ruhatisztító intézet Vár-utca és Csapó-utca sarok, a hol a legnagyobb gonddal és szakértelemmel végeztetnek mindennemű férfi és női ruhák, kelengyéknek stb. tisztítása, valamint kifogástalan javítása. A felvállalt ruhákat megbízói kívánatára a csomagolás külön felszámítása nélkül bárhova elküldi.

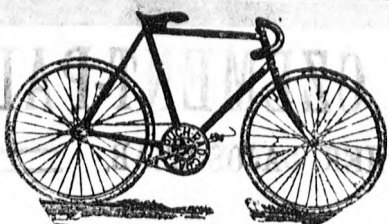
SZLIACS-

Aczélfürdő felső Magyarországon.

Az egyedül ismert szénsavdus vas-forrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belsőhasználatra.

Szezon: május 15-től szept. 30-ig.

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok hátgerinöz és idegbajok, bönulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkásság után. Fürdőorvosok: Rhorer Aladár hiv. fürdőorvos dr. Stern J. Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át onnan 5 óra, délről Budapestén át innen sziotén 5 óra. Szliacsról falragaszok mindeu nagyobb vasuti állomáson vannak kiüggesztve. Kimerítő fölvilágosítás és prospectus utazás, lakás, érkevezményről az első és utó szezonban stb. ad a fürdőigazgatóság Szliacs, Zélyom megye

Ingyen és bérmentve küldjük 1904. évre szóló kerékpár- és részek árjegyzékünket.

Egyedüli elárúsítója a hírneves gráci Puch kerékpároknak. Kerékpár részek nagy raktára, javító műhely.

Rosenberg és Hammer

villany-műszeresek, kerékpár- és varógép-raktár

Debreczen, Piacz-utca 2-ik szám, — a nagytemplom mellett. —

— A ki —
olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakónházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárítása vételét, betonirozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösebb eszközök ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón készít terveket, költségvetést

**BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

NACY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZ
MELLEKELVE VAN!

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törí, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.

Valamint Tóth Béla gyógyszeráránál.

Mindennemű gyógy és ásványvizek

a legfrissebb töltésben kaphatók:

Fritsch Károly

fűszerár-üzletében,

Főtér, a „Bika“-szállodával szemben.

30 krajczár

1 liter kitünő hegyi bor kivá-
natra házhoz szállítva a

MOLNÁR JENŐ

Szent-Anna-utca 36. sz. a.

újonnan megnyílt fűszer, cse-
mege- és bor üzletében

Van szerencsém tudatni a n. é.
közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak
Szent-Annai szőlőtelepének

„asztali-bor“

termését megszereztem és azt literen-
ként 30 krajczárért árusítom.

Hektoliter vételénél engedmény,
Állandó raktár különböző hegyi
és csemege borokból.

Tisztelettel

Máyer Jenő.

BALATONFÜRED.

Gyógyhely, tengerifürdő Zalavármegyében. Posta, távirat és telefon helyben.

Elsőrangú fürdőintézet. — Fűdőidény május 22-től szept. végéig.

Tisztá, ózondus, enyh, egyenletes tóparti levegő, égvényes, sós, szén-sava, vasas gyógyforrások; juhsavó, tej- és szőlőkúra. — Masszázs Szén-savas meleg pezsgőfürdők Schwartz-rendszer szerint. Szén-savas hidegfürdők, Gözfürdő, zuhanyok, balaton-tavi hidegfürdők és uszodák. Orvosi tekintélyek által igen ajánlva: vérzsugorosság, görvélly, gümőkór, csusz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vértöplés, gyomor- és bélhurut máj- és lép-vérbőség, női bajok és idegbántalmakban. Hegyek által védett gyönyörű fekvés, díszes és szabvány berendezésű gyógyterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, térszene, naponta ki-előadások, hetenkint táncmulatság, élvezetes kirándulások, éjszakai lakások, csinos nyaralók. A szobák ára 80 fillértől 10 koronáig. Június 16-ig és augusztus 21-től a szezon végéig a lakások 30%-al olcsóbbak. Napi ellátás személyenként 4 koronától. Vasúti állomások: Siófok és Veszprém. Siófoktól gőzhajón 1 óra. Veszprémtől bérkocsi n. é. és fél óra. Vasúti szezonjegy: 83 1/2%-os kedvezményvel, menetidőre jegyek 8 napi érvényeséggel fél áron kaphatók. A fürdőintézet rendelő orvosa: dr. Huray István, kir. tanácsos. L-kásmegrendelés, előleg befizetés mellett, Lingl Valerián fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balatonfüredi ásványvizek, mely mint éltrendi víz is, igen kedvelt, főraktárosa: Édeskúty L., udvari szállító Budapesten Ezenkívül kapható a balatonfüredi kúszelbőségű Szemerény Jánosnál Veszprémben és Simon Györgynél Székesfehérvárott. Prospektussal ingyen szolgál

a fürdőigazgatóság.

Építkezési idényre

ajánlok:

honi és budweisi porcellán kályhakat, öntött vas- és meidinger köpenyes kályhakat fa- és szénfűtésre

Kerti felszerelések mint padok, székek és asztalok vasból fenyezve, kertaszeti eszközök

Háztartási felszerelések

zománczozott edények, fenyezett áruk, fürdőkádak, jégsekreányok, vasbutorok, gyermekkocsik stb.

TÓTH GYULA vasnagykereskedő

Piacz-utca 20. és 27. szám

ETERNIT-PALA AZBESZT CZEMENT-PALA

HATSCHÉK LAJOS SZAB.

Gyar: NYERGES-UJFALU.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK képvisellete és raktára:

LUKÁCS VILMOSNÁL Debreczen, Hatvan-utca 5. szám.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsirakomány. — Kérjen ismertetést.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel a omtartott szó 4 ar. 8 fillér

ÁKÁCSMÉZ, friss pergetésű, kapható különként 60 krajczárért. G. Szabó Kálmán méhésztoborban, Kórház u. 1.

SZÜLŐK FIGYELMÉBE! 3-4 középiskolát végzett jó házból való fiu tanuló felvétetik a László Albert és Társa-féle könyvkereskedésben, Debreczen.

LAKÁS változás. Tudatom, hogy lakásomat mely eddig Hatvan-utca 31. sz. alatt volt Széchenyi utca 27. szám alá helyeztem, Popper Dávidné okl. szülőznő. Debreczen, Széchenyi-utca. 27.

Szebbnél-szebb
Bluz-kelme
és
Bluz-selyem
ujdonságok érkeztek
óriási választékban
Bosznay J. és Társa
divataruházába
DEBRECZEN,
Kossuth-utca 5-ik szám.

500 forintot fizetek annak, a ki Bartilla fogvízének használata mellett, melynek üvege 35 kr. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlik. (Csomagolások külön 10 kr.) Bartilla Winkler d. Wien. 19/1. Sommergasse 1. — Kapható Debreczenben minden gyógyszerárban. Határozottan kérjük Bartilla-féle fogvizet. Hamissító feljelentéséért, jó díjazás adatik. Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 2 forint 60 kr-ért.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábadozók részére
Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.

Kiválóan jó izü.

Több mint 2000 orvos elismerő nyilatkozat.

Kapható:

J. Serravallo-nál
Trieszt-Barcola.

A gyógytárakban pedig 1/2 lit. üvegekben 2 kor. 40 fillérért
1/1 " " 4 " 40 "

Üzlet a fabódében!

Ház lebontás miatt a Kenyérpiacon levő dus választékú raktáramat a szemben, ez alkalomra épített fabódéba kellett áthelyeznem. Ezen körülmény igen jó alkalmat ad arra, hogy üzletemben levő óriási mennyiségű áruimat apasszam; oly formán, hogy tekintve a házbér csekélységét és raktárom tulzsufaltságát

azoknak árát rendkívül leszállítom.

Szives tudomására hozom tehát a tisztelt vevőközönségnek, hogy ezen ritka, kedvező alkalmat minél hamarabb kihasználni szíve kedjenek.

Raktáromon található: az idény legujabb és legszebb női készruhák, zseb és fejkendők, kartonok, batistok, zefírek, paplanok, harisnyák nap- és esőernyők, bluzok, férfi- és női ingek, gallérok stb. stb. nagyválasztékai.

Számos látogatást kér tisztelettel

Stein László
Degenfeld-tér.